

درس اول:

نقشه نوشتن

این شهر خوش نقشه و
لبقشهای اول نوشته یازدهن اربعه
چگونه با چوبسالی بنویسیم آن
حز طول سفر ایستگاهها را
سور این شهر هموار است
اگر در این زمین برش همینا
سفر نوشتن آغاز کنیم
و نقشه شماره سفر نوشتن

لبقشهای اول نوشته یازدهن اربعه
چگونه با چوبسالی بنویسیم آن
حز طول سفر ایستگاهها را
سور این شهر هموار است
اگر در این زمین برش همینا
سفر نوشتن آغاز کنیم
و نقشه شماره سفر نوشتن
معمولاً در صورتی که نوشتن
هر نوشتن پیش از نوشتن
تکثیر و طبعه عندی یعنی
الفجر که در این
این شهر خوش
لبقشهای اول نوشته یازدهن اربعه
چگونه با چوبسالی بنویسیم آن
حز طول سفر ایستگاهها را
سور این شهر هموار است
اگر در این زمین برش همینا
سفر نوشتن آغاز کنیم
و نقشه شماره سفر نوشتن
معمولاً در صورتی که نوشتن
هر نوشتن پیش از نوشتن
تکثیر و طبعه عندی یعنی
الفجر که در این

نقشه نوشتن

با ورود معلّم به کلاس، شور و نشاط دانش‌آموزان، بیشتر شد. معلّم خوش‌فکر، درس را آغاز کرد و گفت: می‌دانم که شما نوشتن را از همان سال‌های آغازین دبستان، آموخته‌اید اما از امسال، چگونه نوشتن را به‌طور روشمند، خواهید آموخت. اکنون، اجازه بدهید با یک مثال، کمی بیشتر توضیح دهم.

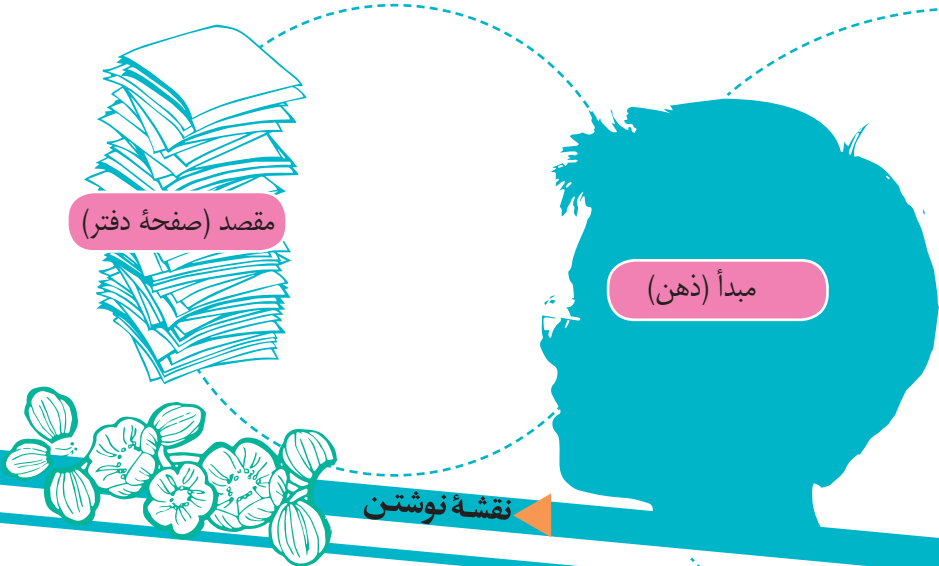
عزیزانم، نویسندگی شبیه یک سفر است؛ یک سفر واقعی و گاه خیالی؛ یک سفر خاطره‌انگیز و پرماجرا. در سفر نویسندگی، من و شما همراهانی هستیم که می‌خواهیم به شهری بسیار زیبا، پر نقش و نگار و دلفریب، رهسپار شویم. پیش از سفر، لازم است هم من و هم شما به پرسش‌هایی فکر کنیم و به آنها پاسخ دهیم:

- این شهر خوش نقش و نگار، کجاست؟
- آیا نقشه‌ای از آن در دست یا در ذهن داریم؟
- چگونه و با چه وسیله‌ای باید به سوی آن برویم؟

- در طول سفر، ایستگاه‌ها و استراحتگاه‌هایی وجود دارد؟
- مسیر این شهر، هموار است یا از سرگردانه‌ها و از دل دره‌ها می‌گذرد؟

اگر دربارهٔ این پرسش‌ها بیندیشیم و نقشهٔ راه را ترسیم کنیم و ابزار مورد نیاز را فراهم نماییم؛ آن‌گاه، می‌توانیم سفر نوشتن را آغاز کنیم؛ بی‌آنکه نگرانی و هراسی داشته باشیم.

به نظر شما، در سفر نوشتن، نقطهٔ آغاز و پایان کجاست؟ معمولاً تصور می‌شود، نوشتن بانگارش کلمات بر روی صفحهٔ کاغذ شروع می‌شود؛ در حالی که چنین نیست. هر نوشته، پیش از خودنمایی بر پهنهٔ کاغذ، در ذهن نویسنده، طبقه‌بندی و نوشته می‌شود. هر قدر این فرایند (نگارش و طبقه‌بندی ذهنی) کامل‌تر باشد، نوشتهٔ ما چشمگیرتر خواهد بود؛ بنابراین در سفر نوشتن، نقطهٔ آغاز حرکت، «ذهن» است و خط پایان سفر «صفحهٔ دفتر» شماست.

اکنون باید مسیر ذهن تا صفحهٔ دفتر را مشخص کنیم و ببینیم با کدام نقشه می‌توانیم آنچه در ذهن داریم، آسان‌تر بر صفحهٔ دفتر بیاوریم. طبقه‌بندی ذهن، گام اول در تهیهٔ نقشهٔ سفر نوشتن است؛ این طبقه‌بندی، در حقیقت، ساختمان ذهن و نوشتهٔ ما را نشان می‌دهد. در نمایهٔ زیر، **مسیر حرکت و مراحل سفر نوشتن** را می‌بینیم:

موضوع

مقدمه
(زمینه‌سازی)

تنه / بدنه
(متن نوشته)

نتیجه
(جمع‌بندی)

شکل‌گیری چنین ساختاری در ذهن نویسنده، مسیر نوشتن را برای او هموار می‌سازد و زمانی که شروع به نوشتن می‌کند؛ برای خودش کاملاً روشن است که چه می‌خواهد بنویسد. نتیجه این طبقه‌بندی ذهنی و تسلط بر مطلب، نوشتن متنی دقیق و منسجم است. متن‌های دقیق و منسجم، خوانندگان را سر در گم نمی‌کنند. یکی از راه‌های نظم دادن به ذهن و نوشته، طراحی **ساختمان نوشته** است. شکل زیر، **ساختمان ساده و طبقه‌بندی اولیه ذهن و نوشته** را نشان می‌دهد.

The diagram illustrates a structured writing template with the following sections:

- موضوع** (Topic): A light green box at the top with a floral border.
- بند مقدمه (زمینه‌سازی)** (Introduction/Context): A light blue box below the topic section.
- بندهای بدنه (متن نوشته)** (Main Body Paragraphs): A large light brown box containing the main text, with three sub-sections labeled **بند اول** (First Paragraph), **بند دوم** (Second Paragraph), and **بند سوم** (Third Paragraph) on the right side.
- بند نتیجه (جمع‌بندی)** (Conclusion/Summary): A light yellow box at the bottom.

The entire template is framed by a decorative border with floral motifs at the top and bottom, and a vertical line of diamond shapes on the left side.

اکنون نوشته زیر را با هم بخوانیم و به نقشه ذهنی و ساختمان نوشته، توجه کنیم:

موضوع

دل، آشیانه محبت

بند مقدمه (زمینه‌سازی)

هر چیزی، مرکزی دارد. قلب و مرکز بدن ما انسان‌ها **دل** است که مخزن و گنجینه وجود به شمار می‌آید. این گنجینه، نیاز به مراقبت دارد.

بندهای بدنه

اگر راستش را بخواهید دلم خالی از زشتی‌ها، پاک و سفید است. من در فضای دلم هیچ جست‌وجویی ندارم که همه حرف‌ها را برایم بیابد و به من نشان دهد؛ اما در دلم توان و نیرویی بسیار فعال است و دوست و دشمن، راستی و دروغ و خوبی و بدی را فوراً شناسایی می‌کند و به هر کس اجازه ورود نمی‌دهد. به همین سبب، در دلم جز خوبی‌ها چیزی نیست. در دلم به روی دوستان، همیشه باز است تا آزادانه بیایند و بروند و هر روز به تعداد دوستانم افزوده شود. تلاش می‌کنم؛ دوستان را نرنجانم. از کسانی که با لطف و محبت می‌خواهند دلشان را پاک و بی‌کینه و زیبا نشان بدهند، خوشم می‌آید؛ چون آنها آدم‌های مهربانی هستند؛ هم خود را و هم دیگران را دوست می‌دارند. این، کار بسیار خوبی است.

بند نتیجه (جمع‌بندی)

دل، اصلی‌ترین بخش خانه وجود ماست. همه ارزش دل‌ها به سادگی و پاکی آنهاست. شادابی و سرزندگی یک کشور هم به جوانانی وابسته است که دلی پاک و بی‌کینه، اما استوار و بی‌باک دارند. پس دلمان را سرشار از نور ایمان و لبالب از حضور دوستان کنیم.

◆ نوشته‌ی زیر را بخوانید و ساختمان آن را مشخص کنید.

زبان‌های ما

زبان، عامل پیوند با دیگران، پیام دادن و گفت‌وگو است. اکنون اگر از شما پرسند «چند زبان داریم؟» جواب خواهید داد: «خب معلوم است یک زبان». اما با کمی تأمل، درمی‌یابیم که از راه‌های دیگر هم می‌توانیم پیام بدهیم و با دیگران سخن بگوییم. ما افزون بر این زبان، یعنی زبانی که با آن حرف می‌زنیم، زبان‌های دیگری هم داریم؛ مثلاً وقتی از دور یکی از دوستانمان را می‌بینیم و برایش دست تکان می‌دهیم در واقع بدون آنکه سخنی بر زبان آوریم، با او ارتباط برقرار می‌کنیم، سلام می‌کنیم و احوالش را می‌پرسیم.

هنگامی که مُبصرِ کلاس انگشتش را روی لب و بینی‌اش می‌گذارد، در واقع به دانش‌آموزان یادآوری می‌کند که ساکت باشند و نظم کلاس را بر هم نزنند.

به کمک دیگر اعضای بدن هم می‌توانیم، پیامی را به دیگران بفهمانیم؛ مثل حرکتِ سر، چشم، ابرو و... به این زبان‌ها، «زبان‌های بدن» می‌گویند.

بنابراین، اگر زبان‌های بدن خود را خوب بشناسیم و به موقع آنها را به کار بگیریم، با دیگران ارتباط مؤثرتری خواهیم داشت.

◆◆◆ یکی از انشاهای عضو گروه خود را انتخاب و آن را بر پایه معیارهای زیر، بررسی و نقد کنید.

سنجه‌های ارزیابی :

- ◆ داشتن پیش نویس (داشتن نگاشتِ اوّل)
- ◆ داشتن پاک‌نویس (رعایت نشانه‌های نگارشی، نداشتن غلط املائی، توجه به درست‌نویسی، حاشیه‌گذاری)
- ◆ رعایت طبقه‌بندی ذهن و نوشته (نوشتن بند مقدمه، نوشتن بندهای بدنه و بند نتیجه)
- ◆ شیوه خواندن

نتیجه بررسی و داوری :

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

الف) چشمش که به پنجره افتاد، غصه‌اش گرفت.

ب) چشش که به پنجره افتاد غصش گرفت.

جمله الف، درست است؛ در نگارش رسمی، به کارگیری کلمات شکسته، کوتاه شده و گفتاری، مناسب نیست. مگر در گفت‌وگوهای میان اشخاص داستان یا نمایشنامه.

◆ جمله‌های زیر را ویرایش کنید:

◆ هر کی وارد شهر می‌شه، می‌پرسه چه خبره؟

.....

◆ تا خودت رو تغییر ندی، نمی‌تونی سبب تغییر دیگران بشی.

.....

تصویر نویسی

انشای آزاد

◆ آنچه در تصویر زیر می‌بینید؛ بنویسید.

A large rectangular writing area with a light blue border and a tab at the top. The interior is filled with horizontal dotted lines for writing. The page is decorated with a background illustration of a rural landscape featuring a thatched-roof building, a tree, and a wooden fence. Small blue diamond shapes are arranged vertically along the left and right sides of the writing area.

آیا خواننده نوشته شما بدون اینکه تصویر را ببیند، می‌تواند تنها با خواندن نوشته شما تصویری از آن داشته باشد؟